

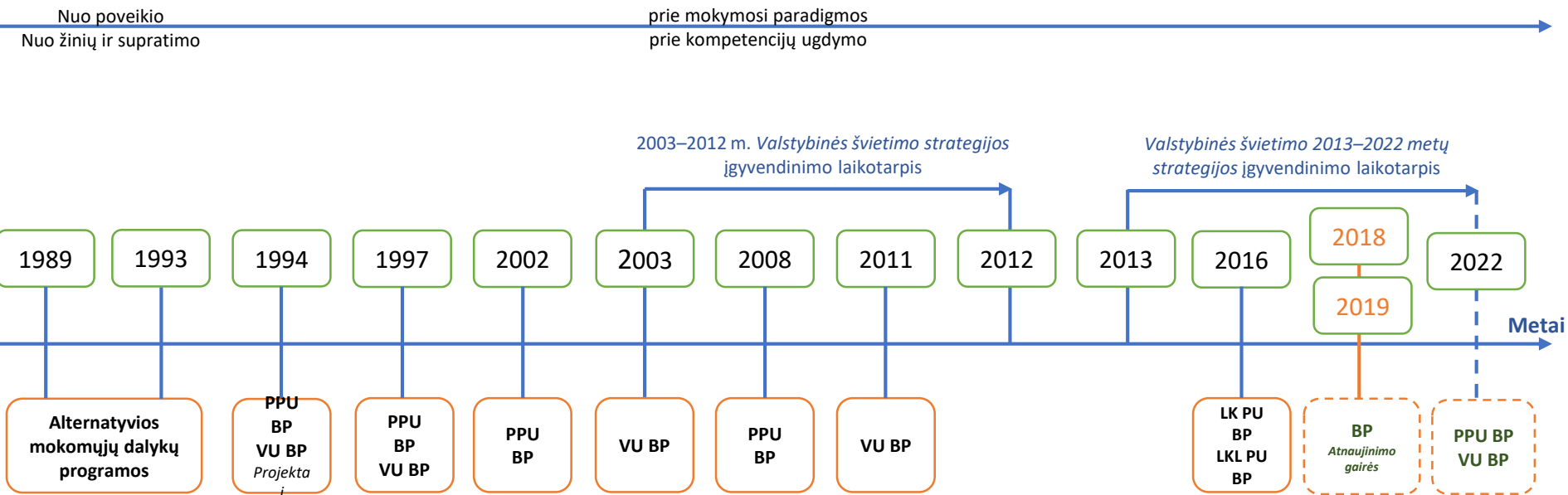

BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMO GAIRĖS

Vilnius

2019 m. gruodžio 6 d.

Bendrujų programų atnaujinimo chronologinė seka nepriklausomoje Lietuvoje

PPU BP – Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos

VU BP – Vidurinio ugdymo bendrosios programos

LK PU BP – Lietuvių kalbos pradinio ugdymo bendroji programa

LKL PU BP – Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendroji programa

UT – ugdymo turinys

2018-11-20 PROJEKTAS. Tekstas neredaguotas.

BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMO GAIRĖS

ĮŽANGA

Ugdymo turinio atnaujinimas yra ilgalaikis, integralus procesas, kuris apima tokias veiklas:

- Bendrųjų programų rengimą, išbandymą mokyklose ir jų patvirtinimą.
- Bendrųjų programų įgyvendinimui reikalingų ugdymo organizavimo modelių rengimą, išbandymą ir įteisinimą.
- Mokinių pasiekimų vertinimą reglamentuojančių teisės aktų atnaujinimą ir naujų vertinimo įrankių sukūrimą, diegimą.
- Mokymo ir mokymosi išteklių, reikalingų atnaujintoms programoms įgyvendinti parengimą.
- Pedagogų ir švietimo administratorių konsultavimą, profesinio augimo veiklų organizavimą.

Visa informacija apie pradėtų veiklų eigą, pasiektus rezultatus ir planuojamas naujas veiklas bus skelbiama www.mokykla2030.lt

Šiame dokumente pristatomos *Bendrųjų programų atnaujinimo gairės*, apibrėžiančios vienos pagrindinių Ugdymo turinio atnaujinimo veiklų - Bendrųjų programų atnaujinimo - tikslą, uždavinius, siektinus ugdymo rezultatus ir atnaujintų Bendrųjų programų sandarą.

Šios Gairės bus tikslinamos, atsižvelgiant į gautus pasiūlymus ir pastabas.

ŠVIETIMO,
MOKYKLŲ IR
SPORTO
MINISTERIJA

P
R
O
J
E
K
T
A
S

Bendrųjų programų atnaujinimo gairės

Gairės parengtos išnagrinėjus daugiau nei 120 pasiūlymų (2018 m.), kuriuos teikė mokytojai, mokslininkai, nevyriausybines organizacijos ir kt.

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR
SPORTO
MINISTERIJA

P
R
O
J
E
K
T
A
S

Bendrujų programų atnaujinimo gairės

Rengėjai: Irena Raudienė, Nida Poderienė, Jolanta Jevsejevienė, Šarūnas Gerulaitis

Siūlymus teikė: Ričardas Ališauskas, dr. Laima Galkutė, dr. Unė Kaunaitė, Mindaugas Grigaitis, Rytas Šalna, dr. Aušra Kazlauskienė, dr. Ainius Lašas, Lina Palačionienė, Jolanta Pauliukienė, Asta Rudienė, Kornelija Tiesnesytė, dr. Jolanta Urbanovič

ŠVIETIMO APRŪPINIMO CENTRAS

Vilnius, 2019

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMO GAIRIŲ PATVIRTINIMO

2019 m. lapkričio 18 d. Nr. V-1317
Vilnius

Igyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2.1.1 darbo „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo aplinkos ir turinio atnaujinimas, pritaikant įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, integruojant darnaus vystymosi, kūrybingumo, verslumo ir STEAM kompetencijas“ 3 punktą,

t v i r t i n u Bendrųjų programų atnaujinimo gaires (pridedama).

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Algirdas Monkevičius

Nurodyti bendrojo ugdymo

Bendrųjų programų atnaujinimo kryptis,
siekiant užtikrinti aukštesnę bendrojo
ugdymo kokybę.

GAIRĖSE nustatomos pradinio, pagrindinio ir
vidurinio ugdymo

Bendrųjų programų pokyčių sritys,
apimant

tikslus,

ugdymosi rezultatus (kompetencijas),

mokymosi turinį,

mokinių pasiekimų vertinimo kaitą.

GAIRIŲ
paskirtis

GAIRĖS
parengtos
remiantis

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu ir
strateginiais dokumentais

Tarptautinių organizacijų rekomendacijomis
ir kitais dokumentais

Švietimo ir kitų tyrimų duomenimis

Pedagogų asociacijų rekomendacijomis

Atsižvelgiant į
strateginius dokumentus
ir tyrimų duomenis,
atnaujinant
Bendrąsias programas
numatoma

- **Stiprinti asmens** vertybinių nuostatų, socialinių ir emocinių gebėjimų, pasitikėjimo savo galiomis, atsparumo, kūrybiškumo ugdymą;
- **Sistemiškai įtraukti** pasitikėjimo, pagarbos ir tolerancijos kitokiai nuomonei, pilietiškumo, demokratinio dialogo kultūros ir darnaus vystymosi nuostatų ugdymą;
- **Sukurti sąlygas** kiekvienam mokiniui įgyti aukštesnius pasiekimus, suteikiant tvirtus ir tvarius žinių pagrindus;
- Mokomųjų dalykų turiniu **ugdyti kompetencijas**;
- **Prasmingai įtraukti** aktualų turinį, skirtą ugdyti mokinių kompetencijas;
- **Numatyti ugdymo(si) galimybes** įvairiuose kontekstuose;
- **Įtvirtinti sąsajas** tarp pakopų, ugdymo sričių ir dalykų;
- **Užtikrinti** ugdymo tikslų, turinio įgyvendinimo ir pasiekimų vertinimo **dermę**.

Ugdymo(si) rezultatai – nuosekliai įgyjamos dvasinę, intelektinę ir fizinę asmens brandą rodančios kompetencijos.

Kompetencija – tai pasirengimas prasmingai veikti.

Ugdomos vertybinės nuostatos, ypač daug dėmesio skiriant šioms vertybėms:

demokratijai,

empatijai,

orumui,

atsakomybei,

pasitikėjimui.

Ugdymo(si)
rezultatai (1)

Tikslinant kompetencijos sampratą,
detalizuojami kompetenciją sudarantys sandai:

1. žinios: dalykinės, tarpdalykinės, procedūrinės
ir episteminės;

2. gebėjimai: kognityviniai, metakognityviniai,
emociniai, socialiniai ir praktiniai;

3. vertybinės nuostatos: asmeninės,
bendražmogiškos ir visuomeninės.

Ugdymo(si)
rezultatai (2)

Kompetencijos:

Socialinė ir emocinė (socialinė, asmeninė, mokėjimo mokytis, 2008; socialinė pilietinė, 2011);

Pažinimo (pažinimo, mokėjimo mokytis, 2008; 2011);

Pilietinė (socialinė; asmeninė, 2008; socialinė pilietinė, 2011);

Kūrybiškumo (iniciatyvumo ir kūrybingumo, 2008; 2011);

Kultūrinė (kultūrinė, 2011);

Komunikavimo (komunikavimo, 2008; 2011).

Ugdymo(si)
rezultatai (3)

Tarpdalykinės temos

Siūloma į mokymo turinį prasmingai įtraukti tarpdalykines temas:

Asmens galios:

- *Idealai;*
- *Prasmės siekimas;*
- *Idėjos, asmenybės.*

Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas:

- *Kultūros paveldas;*
- *Gimtoji kalba;*
- *Tradicijos gyvybingumas, Istorinė savimonė;*
- *Tautos, pilietinės visuomenės savikūra.*

Tarpdalykinės temos (3)

Siūloma į mokymo turinį prasmingai įtraukti tarpdalykines temas:

Darnus vystymasis:

- *Pasaulis be skurdo ir bado;*
- *Sveikata, sveika gyvensena;*
- *Lyčių lygybė, lygios galimybės ir kt.;*
- *Taikios ir įtraukios bendruomenės;*
- *Darnūs miestai ir gyvenvietės;*
- *Tausojantis žemės ūkis, sveiki maisto produktai;*
- *Žiedinė ekonomika, pridėtinę vertę kuriančios darbo vietos;*
- *Švietimo vaidmuo, mokymasis visą gyvenimą;*
- *Pažangios technologijos ir inovacijos;*
- *Aplinkos apsauga;*
- *Atsakingas vartojimas, gamtos išteklių tausojimas;*
- *Klimato kaitos prevencija, darni energetika, transportas;*
- *Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga;*
- *Tarptautinis bendradarbiavimas;*
- *Solidarumas.*

Integracija Bendrosiose programose (1)

Į turiniu susijusių mokomųjų dalykų Bendrąsias programas integruojama:

Pasipriešinimo istorijos programa,

Nacionalinio saugumo ir krašto gynybos programa,

Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa,

Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa,

Medijų ir informacinis raštingumas,

Finansinis raštingumas,

Antikorupcinis ugdymas,

Nacionalinio saugumo, Globalaus švietimo,

Intelektinės nuosavybės, Europos Sąjungos aktualijos.

Integracija Bendrosiose programose (2)

*Mokymosi mokytis,
Komunikavimo,
Darnaus vystymosi,
Sveikatos ir gyvenimo įgūdžių,
Kultūrinio sąmoningumo*
**integruojamosiose programose numatyti
mokinių pasiekimai siejami su
numatytomis ugdyti kompetencijomis
ir pateikiami ugdymo rezultatų aprašuose.**

Reikalavimai bendrojo ugdymo programų kokybei

Vertybinis kryptingumas – mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi;

Reiklumas – mokymosi turinys skatina akademinį iššūkių;

Kontekstualumas – mokymosi turinys siejamas su kontekstais, kurie mokinį motyvuotų aktyviam pažinimo procesui ir mokymosi rezultatų pritaikymui;

Dinamiškumas – mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovė ir jos pažinimo rezultatų kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį ir atveriant ateities perspektyvą;

Sutelktumas – siekiant gilaus mokymo(si) ir rezultatų kokybės, užtikrinama mokymosi turinio, suteikiančio akiračio platumą ir geresnę suvokimą, apimtis;

Nuoseklumas – mokymosi turinio seka grindžiama ugdymo uždaviniais, mokslo logika ir atsižvelgiant į amžiaus tarpų ypatumus;

Integralumas – stiprinamas įvairių mokomųjų dalykų turinio tarpusavio ryšys, siekiant padėti mokiniui formuoti vientisą pasaulėvaizdį;

Dermė – ugdymo tikslai, uždaviniai, mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir rezultatų vertinimas suderinti tarpusavyje. Užtikrinama įvairių ugdymo sričių ir dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų / koncentrų (vertikali) dermė.

GALIOJANČIŲ IR PLANUOJAMŲ BP STRUKTŪRA (1)

PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO BENDROSIOS PROGRAMOS (2008, 2011)	GAIRIŲ PROJEKTE NUMATYTA (2019)
<p><i>Jvadinė dalis</i></p> <p>I. Bendrosios nuostatos II. Pagrindinės ugdymo turinio atnaujinimo kryptys III. Bendrųjų programų sudarymo principai IV. Ugdymo tikslas ir laukiami rezultatai V. Svarbiausi ugdymo proceso ypatumai VI. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas VII. Bendrųjų programų struktūra</p>	<p><i>Jvadinė dalis</i></p> <p>I. Bendrosios nuostatos, apimančios ugdymo tikslus, uždavinius ir ugdymo turinio įgyvendinimą II. Siekiami ugdymo(si) rezultatai III. Kompetencijų raida kas dvejus ugdymo metus IV. Keturių pasiekimų lygių kompetencijų raidos požymiai V. Mokinių pasiekimų vertinimo nuostatos</p>
<p><i>Ugdymo sritis</i></p> <p>I. Bendrosios nuostatos II. Tikslai, uždaviniai, struktūra III. Programų įgyvendinimas: integravimo galimybės, didaktinės nuostatos, mokymosi aplinka</p> <p><i>Dalykas</i></p> <p>I. Mokinių pasiekimai, turinio apimtis, vertinimas II. Tikslai, uždaviniai, struktūra III. Mokinių gebėjimų raida IV. Mokinių pasiekimai ir ugdymo gairės, turinio apimtis, vertinimas (1-2 klasė, 3-4 klasė, 5-6 klasė, 7-8 klasė, 9-10 klasė, 11-12 klasė)</p>	<p><i>Ugdymo sritis</i></p> <p>I. Ugdymo srities paskirtis II. Ugdymo srities struktūra (dalykai, dalykų mokymosi sritys) III. Mokomųjų dalykų pasiekimų sritys IV. Kompetencijų ugdymo srityse ypatumai V. Sąsajos su kitomis ugdymo sritimis</p> <p><i>Dalykas</i></p> <p>I. Dalyko mokymosi tikslas ir uždaviniai II. Mokinių pasiekimų raida kas dvejus mokymosi metus III. Integruojamos pasirenkamos tarpdalykinės temos IV. Keturių lygių pasiekimų požymiai</p>

Bendrujų programų struktūra (2)

Mokymosi turinio apimtys pateikiamos išskiriant

- privalomą dalyko turinį (apie 70 proc.);
- pasirenkamą turinį (apie 30 proc.).

Programų rengėjai orientuojasi į šiuo metu galiojantį Bendrujų programų įgyvendinimui skirtą laiką, tačiau jis gali būti tikslinamas atsižvelgiant į numatomus ugdymo rezultatus ir ekspertų siūlymus.

Numatoma

Atsižvelgiant į GAIRĖSE numatytas nuostatas rengiami ir koreguojami bendrojo ugdymo turinį, jo įgyvendinimą ir pasiekimų vertinimą reglamentuojantys dokumentai:

- Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas;
- Bendrieji ugdymo planai;
- Atsisakoma PUPP ir Brandos egzaminų programų, vertinant naudojamosi Bendrosiomis programomis;
- Bendrieji formaliojo švietimo programų reikalavimai ir kt.

Visa informacija apie programų atnaujinimą, svarstomi dokumentai, numatomi renginiai bus skelbiami svetainėje www.mokykla2030.lt .

Vertinimas

Kiekvienos ugdymo programos baigimui numatomi ilgalaikiai asmeniniai ir grupiniai projektiniai darbai.

Formalioju ir neformalioju būdu įgyti mokinių pasiekimų įrodymai kaupiami asmeniniame ugdymosi rezultatų aplanke. Šie įrodymai bus įskaitomi baigiant pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą.

Bendrujų programų rengimo ir įgyvendinimo laiko juosta

Veiklos	Įgyvendinimo laikotarpis: metai / ketvirtis									
	2019	2019	2020	2020	2020	2020	2021	2021	2021	
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	
Koreguojamos ir suinteresuotoms grupėms pristatomos atnaujintos Gairės										
Sudaroma koordinacinė Bendrujų programų rengimo grupė										
Rengiamas Bendrujų programų įvadas, detalizuojamos Gairės, rengiama papildoma medžiaga rengėjams										
Sudaromos ugdymo sričių programų rengėjų grupės										
Rengiami dalykinių bendrujų programų projektai										
Vyksta užsienio ir Lietuvos ekspertų konsultacijos rengėjams										

AŠ KURIU ATEITIES MOKYKLĄ

Mokykla turi žengti drauge su XXI a. pokyčiais ir ugdyti gyvenimo iššūkiams pasirengusį žmogų. Ką turime padaryti dabar, kad kiekvienas galėtume pasakyti: „Aš kuriu ateities mokyklą“?

[Svarstoma](#)[Naujienos](#)

Bendrujų
programų
atnaujinimo
gairės